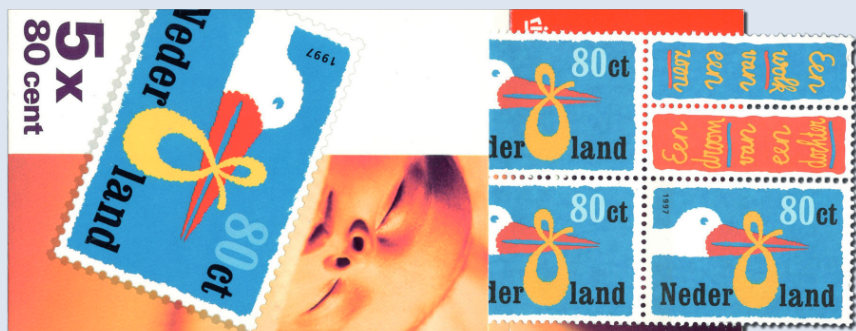

Postzegelboekjes

Tom Loorij

Postzegelboekjes zijn een geliefd verzamelobject bij filatelisten. Je mag ze zonder bezwaar in een tentoonstellingsverzameling opnemen. Vaak voegen ze een meerwaarde toe aan de zegels. Het is raadzaam om ook (een deel) van de inhoud te laten zien, zodat duidelijk is dat het om een postzegelboekje gaat.

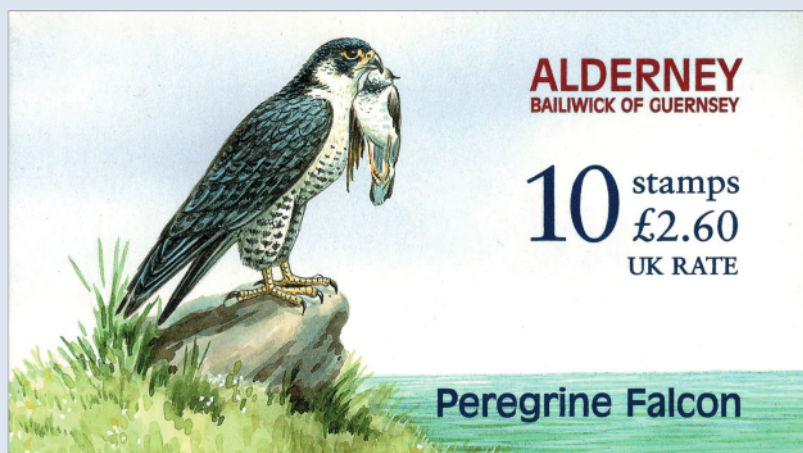
Normale boekjes

We beginnen maar met een boekje uit Nederland. Het is een boekje met geboortezegels met een Ooievaar *Ciconia ciconia* erop. Met een draagdoek in zijn bek, want het is algemeen bekend dat deze vogels de baby's rondbrengen. Pikant detail is echter dat de baby in de draagdoek onzichtbaar is! Leuk is dat de zegels in het boekje een aanhangsel hebben (een tab) met daarop een toepasselijke tekst voor als het een meisje is of een jongen. De boekjes werden al uitgegeven in het tijdperk van de gulden. Toen we overgingen naar de euro verscheen er eerst een oplage met de waarde zowel in guldens als in euro's en later alleen in euro's. In 2015 werd de zegel afgeschaft en vervangen door een zegel met allerlei attributen die iets met een baby te maken hebben. Daar was destijds veel ophef over.

Over naar buitenlandse boekjes. Eerst maar een klein boekje uit Ierland met daarop een Roodborst *Erithacus rubecula*. Het boekje bevat drie zegels met een Roodborst ter waarde van elk 32 pence. Het boekje moest kennelijk precies de waarde van £1,00 hebben, dus werd de inhoud aangevuld met een zegel van 4 pence die nergens voor te gebruiken valt.

Interessant is het Zweedse postzegelboekje waarin een serie is opgenomen van vier zeevogels. Opvallend is dat naast vogels die wij ook vaak of meestal op zee zien, de Middelste Zaagbek *Mergus serrator*, de Eider *Somateria mollissima* en de Grote Zee-eend *Melanitta fusca*, ook de Kuifeend *Aythya fuligula* is opgenomen. Hij siert ook de kapt van het boekje. Het is een soort die wij toch niet in eerste instantie langs de kust op zee zouden verwachten, maar in Zweden tamelijk veel langs de kust van de Oostzee verblijft.

Op een postzegelboekje van Alderney staat een Slechtvalk *Falco peregrinus* afgebeeld met een prooi in zijn bek. Als je goed kijkt zie je de zwarte borstband van een Steenloper *Arenaria interpres*. Dat is een algemene soort langs de kusten van Alderney in de winter en daarom een makkelijke prooi voor de vele Slechtvalken die daar standvogel zijn.

Noorwegen heeft een postzegelboekje uitgegeven waarop jonge vogels te zien zijn. Postzegels met nestvlieders zonder nest of onvolwassen vogels zijn bijzonder zeldzaam. De twee zegels van Noorwegen zijn vrijwel de enige. Het zijn het jong van een Scholekster *Haematopus ostralegus* (links) en van een Wilde Eend *Anas platyrhynchos* (rechts).

Ook het Wereld Natuur Fonds brengt in samenwerking met de PTT van het desbetreffende land postzegelboekjes uit. In aflevering 7 van deze serie (het Vogeljaar 67(2):78) zagen we al een boekje van Noord-Korea met de Kanoet *Calidris canutus*. Uit hetzelfde land een postzegelboekje van het WNF met de Chinese Kraanvogel *Grus japonensis*, een sterk bedreigde soort. Chinese Kraanvogel is de officiële Nederlandse naam, hoewel je op grond van zijn

wetenschappelijke naam anders zou verwachten. De populatie op het eiland Hokkaido in Japan is echter iets groter dan alle broedparen in Noordoost-Rusland en China bij elkaar. De kraanvogels in de populatie in Japan zijn trouwens standvogels. Zij worden in de winter bijgevoerd. De populatie op het vasteland van Azië bestaat uit trekvogels.

Prestigeboekjes

Diverse landen geven behalve gewone postzegelboekjes ook regelmatig ‘prestigeboekjes’ uit. Dat zijn vaak boekjes die de nominale totaalwaarde van de opgenomen zegels verre overtreffen. Op een tentoonstelling zijn ze dan ook niet gewenst. Maar ze zijn wel meestal verschrikkelijk mooi. In die boekjes worden namelijk vaak de desbetreffende soorten uitvoerig beschreven, meestal vergezeld van een fraaie foto of tekening van de soort. Ze zijn schitterend uitgevoerd en leerzaam om te lezen vol met wetenswaardigheden over de afgebeelde soorten. Door deze extra bladzijden zijn ze ook veel dikker dan de normale boekjes. Het zijn dankbare verzamelobjecten, niet alleen voor filatelisten maar ook voor vogelaars; je moet alleen voor sommige je beurs wel even opentrekken. Hier geef ik twee voorbeelden van dergelijke boekjes.

Het boekje dat Israël uitgaf in 2013, heeft een omslag waarop alle zes soorten die erin beschreven worden (en in eerdere jaren ook als twee series van drie zegels zijn uitgegeven) zijn afgebeeld in hun natuurlijke biotoop. Zoals goede Hebreeuwse literatuur betaamt, moet je het boekje van achteren naar voren lezen. Elk van de zes soorten neemt maar liefst vier bladzijden voor zijn rekening. Dat komt onder meer omdat de tekst bij de soorten zowel in het Engels als in het Hebreeuws staat vermeld. Het begint met de nationale vogel van Israël, de Hop *Upupa epops*. Eén van de vier bladzijden met de Hop is als voorbeeld afgebeeld.

Een heel apart prestigeboekje is er één van Hongarije. Dit land gaf in 1988 een serie uit van acht eendensoorten en een speciaal boekje (de tekst op de omslag zegt het al) met zes van de heerlijkste recepten om die eenden te bereiden. Drie worden in het Duits beschreven en drie in het Hongaars, compleet met de benodigde ingrediënten en de bereidingswijze. Van de zegels van de Smient *Mareca penelope* en de Wintertaling *Anas crecca* zijn van elk tien exemplaren opgenomen. De recepten spreken van ‘Wildenten’, dus elke eendensoort naar keuze kan gebruikt worden. Een foto van het toe bereide gerecht staat erbij.

Je moet wel goed opletten dat het officiële prestigeboekjes zijn die door het postbedrijf van het desbetreffende land zijn uitgegeven. Particuliere instellingen hebben deze markt ook ontdekt, laten eigen postzegels maken door de post, zogenaamde persoonlijke zegels, en geven zelf een boekje uit met allerlei tekst en afbeeldingen eromheen. Onze eigen Vogelbescherming Nederland heeft dat in 2008 gedaan met een boekje onder de naam ‘Meer vogels in uw tuin’. Het bevat

negen zegels van bekende tuinvogels met een beschrijving. Op de omslag staat een Pimpelmees *Cyanistes caeruleus*. Er staan ook tuinvogeltips in en een bestelformulier waarmee je een aanvullend boekje kan aanschaffen over tuinvogels met dezelfde titel als het prestigeboekje. Het is weliswaar een leuk en leerzaam postzegelboekje maar het bevat geen algemeen verkrijgbare vogelpostzegels die destijds door TNT Post (het huidige PostNL) werden uitgegeven. De gekozen voorbeelden zijn maar een fractie van de enorme hoeveelheid postzegelboekjes die door vrijwel elk land worden uitgegeven. Wie op Marktplaats, eBay of speciale postzegelwebsites gaat kijken zal nog enorm veel andere boekjes vinden over een grote verscheidenheid aan soorten en soortgroepen. Voor iedere verzamelaar zit er wel wat bij.

Weetjes over vogelpostzegels

Dit is de elfde aflevering van de reeks 'Merkwaardige en interessante weetjes over vogelpostzegels', geschreven door Tom Loorij. In voorgaande afleveringen werden allerlei thema's behandeld. De vorige aflevering had de tekeningen van de Amerikaanse woudloper, illustrator en ornitholoog John James Audubon als thema.

Tom Loorij is al jarenlang een verwoed verzamelaar en hij brengt u graag op de hoogte van merkwaardige en interessante weetjes over vogelpostzegels. Hij is ook co-auteur van het boek 'Vogels op de cm²'.

Meer informatie over vogels in de filatelie is te vinden op de website van de Philatelistische Arbeitsgemeinschaft Ornithologie (<http://www.pag-o.de>), die ook een Nederlandstalige afdeling heeft (<http://www.pag-o.de/nl>).